

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в IV кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у IV кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** в наступні 12 місяців. Водночас респонденти стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Очікується посилення інфляційних процесів. Прогнози щодо девальвації національної валюти залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – 25.9%) (графік 1). У цілому по Україні очікується зростання обсягів виробництва – 8.3%;
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 81.5% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 55.6%), у цілому по Україні – 61.3%. Головним чинником інфляції респонденти продовжують називати витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти високими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 70.4% респондентів (у попередньому кварталі – 88.9%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **збереження фінансово-економічного стану своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 11.5%). У цілому по Україні респонденти очікують поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств – 9.7% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 18.5% (у попередньому опитуванні – 7.4%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 14.3% (як і в III кварталі 2021 року). У цілому по Україні баланси відповідей – 21.8% та 20.6%;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 11.1% та 7.4% відповідно (у попередньому кварталі – 4.2% та 16.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 6.9% та 19.1% відповідно;
- **збільшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – 11.5% (як і в попередньому кварталі) (графік 4), у цілому по Україні – 2.9%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купуються** (баланс відповідей – 96.3%). Ціни на продукцію власного виробництва зростатимуть високими темпами (баланс відповідей – 63.0%) (у попередньому кварталі – 100.0% та 63.0% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 77.8% та 70.4% відповідно (у попередньому кварталі – 68.0% та 70.4% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають занадто високі ціни на енергоносії, сировину, матеріали та брак обігових коштів. Також респонденти оцінили значно вище, ніж у попередньому опитуванні, вплив обмежених можливостей отримання кредиту (графік 5).

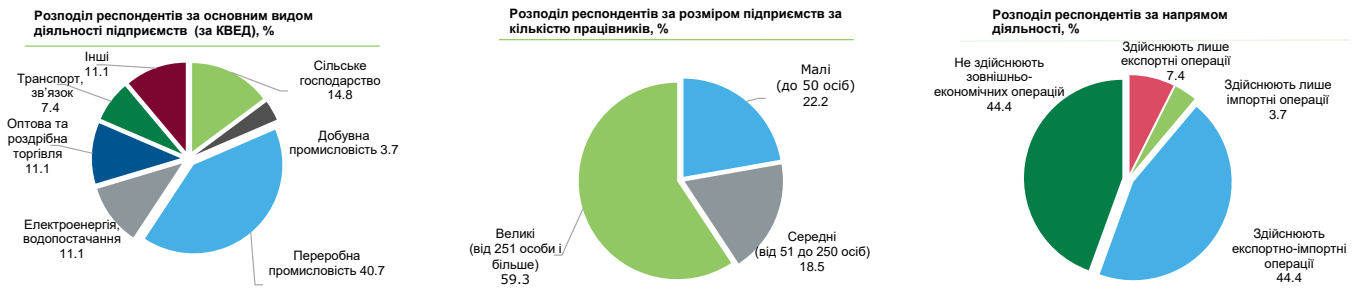
Очікується уповільнення зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складну процедуру оформлення документів (графік 10).

96.3% респондентів області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 98.1%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

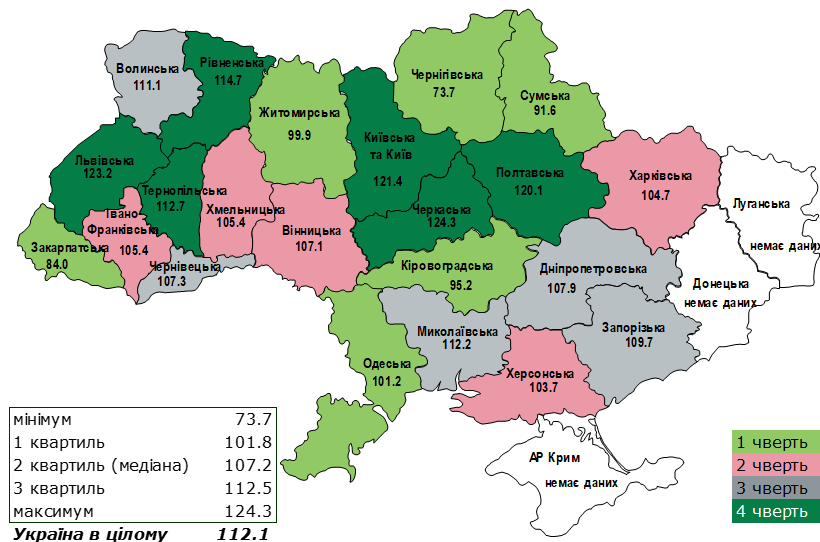
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 11.5% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий – 7.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 38.9% (у III кварталі 2021 року – «мінус» 16.7%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів** – 19.2% (у попередньому кварталі – 3.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05–30 листопада 2021 року;
- опитано всього 27 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

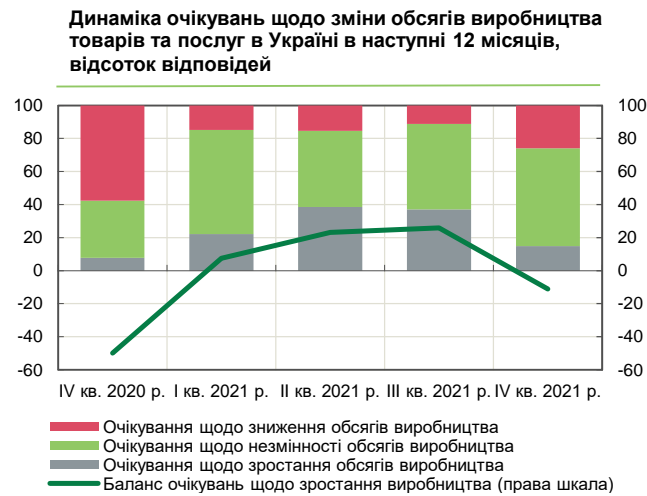
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	3.8	7.7	12.0	-11.5	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-11.1	11.5	0.0	7.4	18.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	3.8	12.0	4.2	11.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	14.8	3.8	23.1	16.0	7.4
кількості працівників	3.6	-3.7	0.0	11.5	11.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

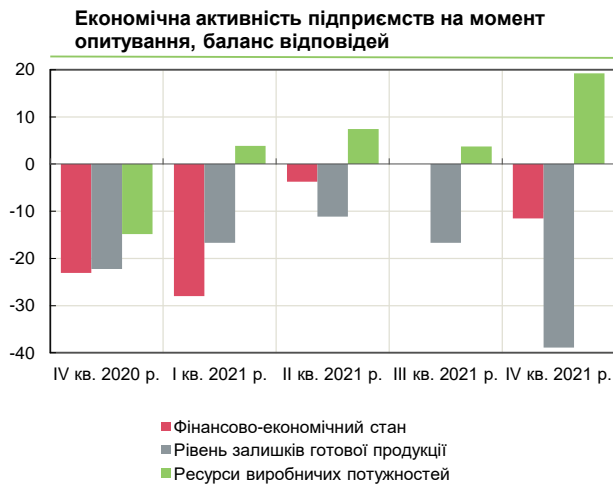
Графік 1

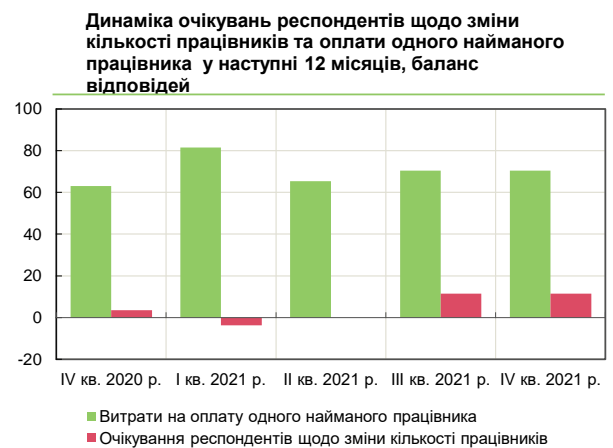
Графік 2

Графік 3

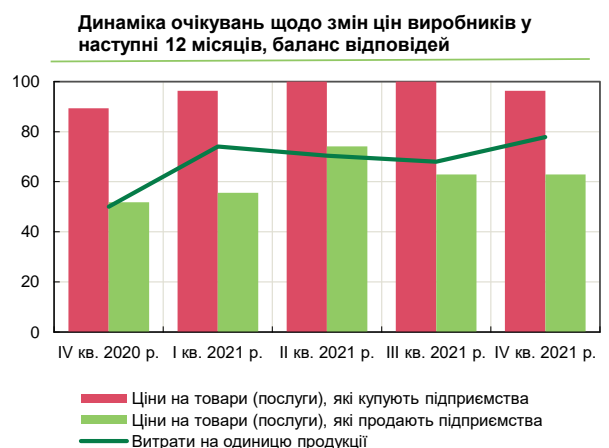
Графік 4

Графік 5

Графік 6

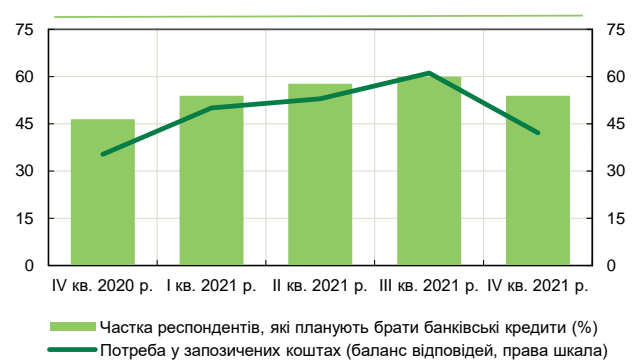
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

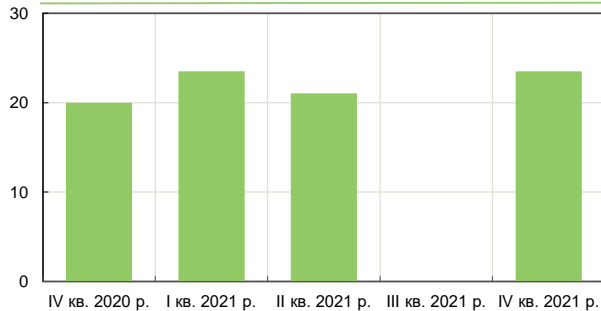
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

